

HALK ŐİİRİMİZDE KOZANOĞULLARI

OLAYLARI

A. Esat BOZYİĞİT

Geçen yüzyılda Çukurova Bölgesinde hüküm süren ve o dönemlerde adından çok söz edilen Kozanoğulları sülalesinin başından geçen olayları ve bu olayları konu edinen halk Őiirimizin örneklerini kronolojik bir sıra ile aktarmak istiyorum.

"Kozanoğulları, Osmanlı İmparatorluğunda hükümet merkezinin nüfuz ve otoritesinin zayıflaması sonucunda Çukurova'm kuzey kesiminde ortaya çıkan bir derebeyliktir. Kozanoğulları daha sonra kendi adlarını verdikleri bu bölgede egemen olmadan önce, on iki Türkmen aşiretine bölünmüş ve her aşiret kendi kethüdaları tarafından derebeylik esaslarına göre yönetilmiştir. Kozanoğulları bölgede iktidarı ele almadan önce bu oniki aşiret, kethüdaları ile birlikte Sis'te egemen olan Divanoğulları'na bağlı bulunuyorlardı. Bunlardan aşığı yukarı 300 hane tekşil eden Arıklı topluluğunun kethüdalığı, Kozanoğullarına ait bulunmakta idi. Yerel söylentilere göre, Kozanoğulları bölgeye kendilerine bağlı Arıklı topluluğu ile 17. yüzyılın sonlarına doğru Gaziantep'den göçmüşlerdir. Gaziantep yöresinde bulunan Kozan Köyü, bu ailenin asıl kaynağı olduğu kadar, kurdukları derebeyliğe ve eğemin oldukları çevreye de adını vermiştir.

Kozanoğulları arasında tanınan en eski şahıslar, hacı ve Topal adlarındaki iki kardeştir. İlk defa Arıklı topluluğu kethüdası orak kendisini gösteren Topal Ağa'dır. Hacı Ağa'nın oğlu Osman Ağa, amcasını ortadan kaldırmak suretiyle kethüdalığı eline geçirmiştir. Onun ölümünden sonra Topal Ağa'nın büyük oğlu Yusuf Ağa kethüda olmuş, kısa zamanda çevresindeki aşiret kethüdalarını kendisine bağlamış ve Sis'e giderek Divanoğullarını ortadan kaldırdıktan sonra kendi ailesi adıyla anılan yeni bir derebeylik kurmuş ve egemenliği altında olan bölge bundan sonra Kozan adını almıştır" (12)

('). Kültür Bakanlığı Halk Kültürü Araştırma Dairesi Başkan Yardımcısı.

Dadaloğlu, 19. yüzyılın yetiştirdiği ünlü halk şairidir. ukurovalıdır. Kesin olmamakla birlikte 1785 - 1868 yılları arasında yaşadığı kabul edilmektedir. Bu dönemlerde şahit olduğu bir olayı şöyle dile getirmektedir:

Olay şöyle cereyan etmiştir:

"Kozanoğulları, Avşarlar'ın etkili olmalarını istememektedir. Çok akıllı olan Kozanoğlu, bunun için bir plan yapar. Tüm Avşar beylerini toplar. Onları Feke'nin Belen köyünde (bu köy aynı zamanda Kozanoğullarının merkezidir) bir şölen verir. Sabahleyin, Cerit zerine saldırı kararı alırlar. Sabah olur olmaz Avşar atlıları Çukurova'ya inerler. Ceritler de orada Avşar'ı karşılar. Lakin bu kavgaya Kozanoğlu katılmaz, verdiği sözden cayar. Maksudı Avşarları kötü duruma düşürmektir. Bu kavgada her iki taraf da çok zayıf verir.

Dadaloğlu, burada Kozanoğlu'nu suçlamaktadır. " (7)

Yiğit olan yiğit dönmez sözünden

Sözünün üstünde dur Kozanoğlu

Yiğit ikrarında katı sayılır

Yiğitliğin hak'kın ver Kozanoğlu

Namert kulsun dünkü sözde durmazsan

Kötü kulsun ileriye varmazsan Ben

vururum, sen Cerit'e vurmastan Bari beş

on atlı ver Kozanoğlu

Cerit sardı l ovayı, bayırı Dlek

yüzü Zıngarlık'ın ayırı Ho diyenin

hoyık kadar hayırı Gel gitme

yerinde dur Kozanoğlu

Davlumbazlar koygun vurdu havayı

Koç yiğitler Hakk'a etsin duayı Cerit'e

vermeyek Çukurova'yı Bura kan

dökecek yer Kozanoğlu

Dadaloğlu'm der ki, aslım nereli

Bizde len şehit, gazi yaralı

Haydin aslanlarım, haydin ileri

Seyret kavgayı da gr Kozanoğlu

"Kozanoğulları, Zorba (Mtegalibe) olarak Çukurova'da kendini gösterince, 19. yüzyılın başlarında bütün Orta Anadolu'da egemen olan Cabbarzadeler veya Çapanoğulları ile karşılaştılar. apanoğlu Süleyman Bey, Çukurova'nın dağlık bölgesinde kendini gösteren bu rakip derebeyliğe karşı durumunu tayin ederek 1808'de bir birlik sevk etmiş, ancak Kozano-

ğulları Yusuf Ağa Çapanoğullarının ordusunu Kozan belinin aşıldığı noktada, Belen köyü'nde yok etmiştir. Bu olay Kozanoğullarının ününün yayılmasına ve egemen oldukları bölgede başlarına buyruk yaşamalarını sağlamıştır." (12)

Dadaloğlu, yine bir şiirinde Çapanoğullarından bir bey olan Necip Paşa ile Kozanoğlu'nu karşılıklı konuşmaktadır. Halk edebiyatımızın şiir geleneğinde dövüşlerde karşı karşıya gelen orduların komutanlarını konuşurma, birbirlerine meydan okutma, sık sık başvurulan bir yoldur. (7)

NECİP PAŞA :

- Yozgat tarafından çıktı bir paşa
Avşar'ınan Kürt'ü yaktı ateşe
Dövüşün dövüşünde çıkamam başa
Sen de gönlünle gel, hey Kozanoğlu
KOZANOĞLU:

- Ben Kozanoğluyum, sırta kaçarım
Ağzımdan burnumdan köpük saçarım
Bir varırsam bin taneni biçerim
Beri gel, hasmını gör Necip Paşa
NECİP PAŞA :

- Sen bir boz ağaçsın, ben yeni balta
Dövüşün dövüşün de sen giden alta
Boğazına takarım demirden halka
Sen de gönlünle gel, ey Kozanoğlu
KOZANOĞLU:

- Ben Kozanoğluyum, okur yazarım
Atamdan, dedemden serbest gezerim
Bir varırsam, bin tanesini ezerim
Beri gel, hasmını gör Necip Paşa
NECİP PAŞA :

- Askerim (i) çekerim dağın ardına
Seni yakarım da ateş ördüne
Öldürür de arp'ekerim yurduna
Sen de gönlünle gel, ey Kozanoğlu
Yine bir başka karşılaştırmalı şiir. Bunun söyleyeni de

Kıhcoğlu Ali Rıza Efendi (1) (13).

- Ben Kozanoğlu'yum bilin mi beni
Hasmım Sarı Ali tanın mı onu
Adam arslanıyım budarım seni
Senin gibi bir çok beyler yutmam var

- Hazır ol vaktine sen Kozanoğlu
Yiğit çekip sana karşı durmam var
Kılıcım yalçağım zağlarım sana
Kanın Adana'ya senin dökmem var
- Ulan Çapanoğlu belle bu günü
Gör Kozan meydanında cengi düğünü
Evvelki belleme bugünkü günü Pençeyle
temelin senin sökmem var
- Ben Çapanoğlu'yum burada durdum
Dört köşeyi birden tertibe koydum
Şimdi bu toprakta seni yitirdim
Dört çevreyi birden nizam itmem var
- Ulan Çapanoğlu sen gel karşıma
Eğer harp istersen gel düş peşime
Seni uğradırım azı dişime
Senin gibi birkaç beyler yutmam var
- Yaşa Çapanoğlu sen binler yaşa
Şimdi sen bakarsın yatan ileşe
Yidiririm etin kuzguna kuşa
Ciğerini kuluncundan çekmem var
- Kozanoğlu der ki ya bana n'oldu
Kırıldı askerim daha ne kaldı
Osman'ın emriyle bir ferman geldi
Dayanamam arkam dönüp kaçmam var
- Kılıçoğlu der ki başa hal geldi
Kozan'a bu yılın bir taun geldi
Yüreğe mızrağın..... geldi
Ölenlere bu yıl çok ağlamam var
Dadaloğlu, yine bir şiirinde bu kez Kozanoğlu ile
Adana'daki Ramazanoğlu Hasan Paşa'yı karşılaştırmaktadır:

(7)

HASAN PAŞA :

- Sana derim sana ey Kozanoğlu
Sefer edip üzerine kalkmam var
Bu seneyi her seneye benzetme
İpençe vurup kanadın sökmem var
- KOZANOĞLU:
- Ben Kozanoğlu'yum da yapamam bunu
Aslım kurt eniği sen seni tanı
Adam evreniyim yutarım seni Her
senede üç beşini yutmam var

HASAN PAŞA :

- Kozanoğlu, yapma benimle inadı
Dedem, deden ile bir dem sınıadı
Bizim kovduğumuzun kalmkmaz kanadı
Pençe vurup ciğerini çekmem var
KOZANOĞLU:

- Derebeyiyim de menendim yoktur
Sorun aşirete şecerem çoktur
Elde yalın kılıç çarka çalıktır
Al kanını Adana'ya dökmem var
DADALOĞLU:

- İssız kalmış Fettahlı'nın dağları
Dikiş tutmaz kalan bunun çağları
Dadaloğlum çakıştırır beyleri
İkinizin bir maskına bakmam var

"Yusuf Ağa, kurduğu beyliği sağlığında Ali Bey ile Samur Ağa adlarındaki iki oğlu arasında bölüştürmüştü. Böylece Batı Kozan ve Doğu Kozan derebeylikleri ortaya çıkmış oldu. 1831 yılında Mısırlı İbrahim Paşa'nın saldırısı sırasında Batı Kozan Beyi ve Yusuf Ağa'nın torunu olan Çadırcı Mehmet Bey, Mehmet Ali Paşa ordusundan kendi üzerine gönderilen müfrezeyi yok edince, Kozanoğullarının ünü bir kat arttığı gibi, Mısırlılar da artık bu zorba ile meşgul olmamışlardır.

Kütahya Antlaşması üzerine Adana Eyaleti Osmanlı İmparatorluğuna geri verildikten sonra da, Kozanoğulları başlarına buyruk yaşamaya devam etmişlerdir. 1851 de Arabistan Müşiri Kıbrıslı Mehmet Paşa'nın Kozanoğulları derebeyliğini sona erdirmek üzere yolladığı kuvvetleri de Zulkadriye - i Kars'da pusuya düşüren Kozanoğulları, bundan sonra, Adana üzerindeki baskılarını artırmışlardır. Osmanlı hükümetleri bu zorba aileyi ortadan kaldıramayınca Batı Kozan'ı kaymakamlık, Doğu Kozan'ı da müdüriyet (Bucak) olarak bir sancak halinde örgütlemiş ve bir kaza, bir bucaktan meydana gelen bu sancağın yönetimini Kozanoğullarına vermekle bu zorbaları resmen tanımıştı.

Ancak, tanzimat sistemini Anadolu'da yerleştirme çabalarının bir sonucu olarak Kozan'da Kozanoğullarıyla birlikte Kurt ve Nur Bağı yöresinde isyan halinde bulunan Türkmenleri devlet düzenine bağlamak ve Adana eyaletinde işleri düzeltmek üzere Derviş Mehmet Bey komutasında 1866 - 1867 yılında bölgeye "Fırka - yi İslahiye"adı altında bir kuvvet teşkil edilip Kozan'a gönderildi." (12)

"Ahmet Bey ile Yusuf Bey ve Kozan hanedanına mensup diğer beyler Halil Bey, Ali Bey, ve Hüseyin Beyler devlete bağlılıklarını hemen bildirdiler. Ahmet Bey'e Kütahya Valiliği, diğer beylere de birer memurluk veya maaş verilerek dağıtıldılar. Kozan bir sancak haline getirildi.

Kozanoğlu Yusuf Ağa Sivas'ta oturmaya memur edildiğinden muhafız askerleri himayesinde yola çıktı. Fakat aşiretlerinden bir kaçı yolunu kesip onu muhafız askerlerini elinden aldılar. Yusuf Ağa'da durumu değerlendirmek istedi. Kozan'a gelerek bütün aşiretleri isyana kaldırdı. Bunun üzerine Müşir Derviş Paşa, İsmail Paşa komutasındaki bir müfrezeyi Yusuf Ağa üzerine gönderdi. Kısa bir çatışmadan sonra Yusuf Ağa esir düştü ve astırıldı. Taraftarları da dağıtıldı... " (6)

Dadaloğlu, bu olay karşısında da şu şiiri söyler:

N'olaydı da Kozanoğlum n'olaydı

Sen ölmeyen bana ecel geleydi

Bir çıkımlık canımı da alaydı

Böyle rüsva olmasaydık cihanda

Neyledikte Hakk'a büyük söyledik Ne

akılla kahpeleri dinledik Cahil idik

n'ettiğimiz bilmedik Aciz çıktı bak

adımız her yanda

Beyim gelir arkasında bir atlı Cümlesi

de sanki kuştur, kanatlı Ölürsek

derdimiz olur (i) ki katlı Yar yetimi

kalırmıydık meydanda

Derviş Paşa gayrı kına yakınsın

Böbürlensin dört bir yana bakınsın

Emme bizden gece gündüz sakınsın

Öc alırsız ilk fırsatı bulanda

Dadaloğlum söyler size adını

Şimdiden yok bilsin hasım kendini

Bağlasalar parçalarım bendimi

Yatacağım bilsem bile zindanda

Ağıt, halk edebiyatı türlerinden biridir. Ölenin iyiliklerini, ölümünden duyulan acıları sayıp dökmek üzere yazılan, ölü çıkan evlerde, matem toplantılarında okunup ağlanılan ve genellikle de kadınlar tarafından yakılan şiirlerdir.

Varsağı da yine bir halk edebiyatı türüdür. Güney Anadolu'da yaşıyan Varsak isimli Türk Aşiretinin özel bestesiyle

söylenen bir manzume türüdür. Yine genellikle ölü'nün arkasından okunur.

Kaynaklarda "Kozanoğlu Ağıdı" ya da "Varsağı" diye geçen pek çok şiir yer almaktadır. Bunların hiçbirisi birbirine benzememekle beraber hepsinde de bir konu bütünlüğü vardır. Kimin söylediği belli değildir. Kime, hangi Kozanoğlu'na söylendiği de belli değildir. Ancak, bu konularından öldürülen Kozanoğlu Yusuf Ağa'ya söylendiği anlaşılmaktadır.

Aşağıda çeşitli kaynaklardan alınan Kozanoğlu Ağıdını ve Varsağını sunuyoruz: (7)

Kozan'a eller Kozan'a
Akıl ermez bu düzene
Öldürmüşler beyimizi
Yasak mezarın gezene

Kara çadır is mi tutar Altın
tabak pas mı tutar
Kozanoğlu ölmeyinen
Avşar kızı yas mı tutar

Şu Feke'nin hanımları Kara
bilmez alınları Kör olasın
Derviş Paşa Hep dul
koydun gelinleri

Kozan dağı çatal matal
Arasında aslan yatar Ünü
büyük Kozanoğlu Kürk
giydirir, at bağışlar

Çıktım Kozan'ın dağına
Karı dizleyi dizleyi
Yaralarım göz göz oldu
Hekim gözleyi gözleyi

Kara çadır eğmeyinen Önü
çapraz düğmeyinen Ne
kaçarsın Kozanoğlu
Beşyüz atlı gelmeyinen

Çıktım Kozan'ın dağına
Remil attım dost bağına
Aşiretten imdat gelmez
Kaç kurtul Gavur Dağına

Kır atım ürktü, boşandı
Üzengi yere döşendi Ne
yatarsın Kozanoğlu Kılıcı
düşman kuşandı

Kozan dağı karlı buzlu İçi
dolu gelin, kızlı Gitme beyim
öldürürler O hayınlar
dünden sözlü

Sürdürür atım sürdürür
Sürgüsü duman püskürür
Yiğitliğin şerefi cenk Hem
ölür, hemî öldürür

Kozanoğlu oturuyor Beylik
toplar atılıyor. Ne durursun
Kozanoğlu Kan gövdeyi
götürüyor

Kozanoğlu avdan gelir
Avını elinden alır Buna
Kozanoğlu derler Yiğit ölür,
namı kalır

Kara kavak yıkıntısı
Dallarının döküntüsü
Kozanoğlu düğün tutmuş
Nerde bunun okuntusu

Odasında gergef işler
Küheylanlar çayır dişler
Buna Kozanoğlu derler
Kürk giydirir at bağışlar

Tütün gelir kese ilen
İçemedim tasa ilen
Kozanoğlu yaralanmış Su
istiyor kase ilen

Karadır yağlık karası
Karıştı Kozan arası
Ben öpmeye kıyamazdım
Ak göğsü süngü yarası

Kozanoğlu Ahmet Bey'e gelince; Fırka - yi Islahiyeden sonra "İstanbul'a sürgüne gönderilen Ahmet Bey, bir müddet hükümet kuvvetlerine direnmiş, Gavur Dağlarına kaçmışsa da Derviş Paşa'nın sayesinde yakalanmış ve 1868 de İstanbul'a

İkamete mecbur edilmiştir. İstanbul'da Yedimirliler mahallesinde mabeğinden aldığı ödenekle dokuz sene aynı evde oturmuştur. Daha sonra gizlice kaçarak Kozan'a gelmiş, etrafına adamlarını toplayıp yine hükümet kuvvetleriyle çatışmaya girmiş. Akif Paşa komutasındaki kuvvetlere yenilmiş ve yakalanarak yine İstanbul'a sürülmüş. Yedi arkadaşıyla birlikte İstanbul'da otururlarken bir gün arkadaşlarından Mehmet Bey, bir türkü yazıp padişahın selamlık arabasının içine atmış, padişah, "Bana kağıt atan her şey atar" diyerek Ahmet Bey'i ve arkadaşlarını onbin kuruş maaşla Trablusgarp'a sürmüştür. Ahmet Bey, burada 1879 tarihinden 1908 tarihine kadar 24 yıl sürgün kalmış. 1908 Meşrutiyetinden sonra İstanbul'a dönmüş ve 1909 yılında burada ölmüş" (15)

Kozanoğlu Ahmet Bey için de ağıtlar söylenmiştir. Bunları da şöyle sıralayabiliriz : (15)

Ne yatarsın hecin gibi Kara
bıyıklı sicim gibi Ben
ağlarım başucunda Anan
kızı, bacın gibi
Çıktım Feke'nin dağına Karı
düzleyi düzleyi Yaralarım
göz göz oldu Cerrah
gözleyi gözleyi
Odasında ağır maşa Kalk
beyik konağı döşe Ne
durursun Ahmet Beyim
Sis'e girdi Akif Paşa
Koyunu vurdum eşmeye
Takatim yok bel aşmaya Ar
değil mi Kozanoğlu Akif
Paşa'ya düşmeye
Çıktım Feke'nin dağına
Remil attım da başına
Aşiret sahip olmazsa Geç
beyim Gavurdağına
Ağalar da evli döşlü
Hatunları yüce başlı Eli
zingir zingir kuşlu
Sürgün gidiyor beyimiz

Bak ağamın yatağına
Kekliğinin ökeğine
Cümle alem dökülürdü
Kozanoğlu eteğine
Kızılırmak akmam demiş
Kenarımı yıkmam demiş Ünü
büyük Kozanoğlu Ben yerimden
kalkmam demiş
Kızıl kızıl akıp gider Kenarını
yıkıp gider Aşiret sahip
çıkmamış Beyim boynun büküp
gider
Kır atı da arslan postlu
Çift tabanca altın taşlı
Sen söyle de Kozanoğlu
Çerkez Beyin kızı Nesli

19. yüzyılın bir başka ünlü şairi Seyran'ı (1807 - 1866) de Kozanoğlu Ahmet Paşa'dan söz eder. Yediğini yerin dibine batıran bir mizaca sahip olan Seyrani, gerektiğinde övdüğünü de göklere çıkarabilmektedir. Konağında bir müddet misafir olarak kaldığı Ahmet Bey'den şöyle söz ediyor. (16)

Sen bir ankasısın Kozan dağının
Kanadın üstüme gel deyü geldim
Damına düşmüşem düşman ağının
Seni merd kahraman er deyü geldim
Arzu çekib geldim ziyaretine
Dahil oldum beğim himmetine
Kozanoğlu derler asaletine
İhsanın almağa cer deyü geldim
Merd aslanlar dağın başı "kuşadır
Meşhur Kozanzade Ahmet Paşa'dır
Seyrani'yi sayesinde yaşadır
Toprağın madeni zer deyü geldim

Devlet otoritesinin zayıfladığı tarihin her döneminde kıyıda köşede kalmış derebeylerin baş kaldırdıkları süre gelmiştir. Bu başkaldırı, belki de korumakla yükümlü oldukları saydıkları çevre haklarına karşı bir sorumluluk duygusunun ifadesi olabilir. Bu tür baş kaldırılar bir eşkiyalık olarak nitelendiril-memelidir. Aksine yaşadıkları dönemlerde yaptıkları hareketlerde hakları arasında asalet, mertlik, yiğitlik duygularının bir

ifadesi olarak anılmışlardır. At bağışlayıp, kürk giydirecek kadar cömert, günlerce ağırlayacak kadar misafirperver, dışdüşmana karşı gözü pek yiğit kişilerdir. Sanatçılar ise çağlarının aynasıdır. Örnekleme çalıştığımız şiirlerde bu kişiler hakkında hiç bir kötü söz söylenmemesi bu gerçeğin bir ifadesidir sanırım.

YARARLANILAN KAYNAKLAR

- 15- Bayrak, Mehmet: Eşkiyalık ve **Eşkiyalık** Türküleri (İnceleme -Antoloji). Ank. 1985 Yorum Yayıncılık - Matbaacılık. 386 s.
"Çağdaş Gazeteciler Dernek 1980 İnceleme - Araştırma Ödülü" Not. 367 - 371 s.
- 16- Esen, Ahmet Şükrü : Anadolu Ağıtaları (Açıklamalar ve Di zimlerle Yayına Hazırlayanlar : Pertev Naili Boratav - Remy Dor). Ank. 1982 Tisa Matbaası. 265 s. "Türkiye İşbankası Yayınlan" Not. Kozanoğlu'nun Ağıtı. 114 - 115 s.
- 17- Göğceli, Kemal Sadık: Ağıtlar (1). Adana 1943 Türksözü Matbaası. 72 s. "Adana Halkevi Neşriyatı. 1" "Çukurova'da Folklor Derlemeleri. 1" Not. Kozanoğlu'nun Ağıdı. 14 - 15 s.
- 18- H. Sadık: Varsağı. Güney, 1 (1), 3. 1934, 14. s
- 19- Hüseyin Avni : Kozanoğlu Türküsü. Yeni Edebiyat, 8. 1941,
- 20- Özbek, Mehmet: Folklor ve Türkülerimiz. İst. 1975 Yüksel Matbaası. 572 s. "Ötüken Yayınevi" Not. Kozanoğlu 364 - 366. s
- 21- Özdemir, Ahmet Z. : Avşarlar ve Dadaloğlu. Ank. 1985 Şafak Matbaası. 352 s. "Dayanışma Yayınları"
- 22- Öztelli, Cahit: Köroğlu - Dadaloğlu - Kuloğlu. (2. Baskı). İst. 1984 Doğuş Matbaası. 371 s. "Özgür Yayın Dağıtım"
- 23- Pehlivan, Bilal : Bahçe Biziz Gül Bizdedir (Türkülerimiz 1). İst. 1983 Acar Matbaacılık. 319 s. "Türkü Yayınevi" Not. Kozanoğlu (Ağıt). 81 - 82.s
- 24- Şakiroğlu, Mahmut H. : Cevdet Paşa ve Kozan Islahatı Hakkında Düşünceler. Türk Kültürü, 12 (142 - 143 - 144), 8.9.10. 1974, 413 - 419.S
- 25- Şimşek, İhsan : Kozan Dağları ve Kozanoğlu. Türk Folk. Araşt.. 9 (190), 5.1965, 3736 - 3740. s
- .12- Türk Ansiklopedisi. Kozanoğulları Maddesi. Not. c. 22, s. 259 - 260

- 13- (Yalgın), A(li) Rıza : Kozanoğlu - Çapanoğlu. Halk Bilgisi Haberleri, 5 (55), 5. 1936, 104 - 105.S
- 14 Yalgın, Ali Rıza: Kozandağları ve Soen Kozanoğlu. Türk Folk. Araşt., 1 (3), 10. 1949, 40 - 43 .s
- 26- (Yalkın), Ali Rıza Yalman: Cenupta Türkmen Oymak ları (2). Hazırlayan Sabahattin Emir. İst. 1977 Milli Eğitim Basımevi . 536 s. "Kültür Bakanlığı Yayınları" Not. 181-192 .s
- 27- Yüksel, Hasan Avni : Aşık Seyrani. Ankara 1987 Yenigün Matbaacılık. 200 s. "Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları" Not. 90. s